УДК 657
Помулєва В. М.[1], Никоненко Т.А.[2]
[1] старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. ФЕУ- 610 НУ «Запорізька політехніка»

МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ І ЗВІТНОСТІ

З 1 січня 2022 року в Україні набули чинності норми Закону України від 30.11.2021 № 1914 [1], відповідно до якого було впроваджено механізм мінімального податкового зобов'язання. Ця ініціатива уряду спрямована на детінізацію аграрної діяльності, зокрема на виведення сільськогосподарських земель з тіньового обробітку, що допоможе збільшити надходження до бюджету через оподаткування цих земельних ділянок.

Мінімальне податкове зобов’язання (далі - МПЗ) – мінімальна величина податкового зобов'язання зі сплати податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючи органи, пов’язаних з виробництвом та реалізацією власної сільськогосподарської продукції та з власністю та користуванням (орендою, емфітевзисом, постійним користуванням) земельними ділянками, віднесеними до сільськогосподарських угідь [2].

Сума мінімальних податкових зобов’язань, визначених щодо кожної із земельних ділянок, є загальним мінімальним податковим зобов’язанням. Розрахунок МПЗ проводиться винятково щодо сільгоспугідь.

Платниками МПЗ є юридичні та фізичні особи, включаючи підприємців, які володіють або користуються земельними ділянками сільськогосподарського призначення. Якщо земельна ділянка не була офіційно передана в оренду, емфітевзис або інше користування, вона вважається оброблюваною власником такої ділянки. У випадку, коли земельна ділянка була передана в оренду, емфітевзис або інше користування за умовами, визначеними у законодавстві, платником МПЗ буде орендар або інший землекористувач, який має відповідні договори, зареєстровані відповідно до законодавства.

Порядок розрахунку МПЗ визначено ст. 38-1 ПКУ. У таблиці 1 відображено порядок розрахунку мінімального податкового зобов’язання, в залежності від проведення нормативної грошової оцінки.

МПЗ порівнюється із загальною сумою сплачених податків. Сплатити МПЗ доведеться у тому разі, коли загальна величина сплачених податків, зборів, обов’язкових платежів за звітний податковий рік є меншою за МПЗ. Якщо сума сплачених податків більше, ніж МПЗ, то доплачувати нічого не потрібно. При цьому, до уваги береться сума не всіх сплачених податків, але тільки деяких, визначених ПКУ.

Для того, щоб звітувати за МПЗ, юридичні особи та ФОП повинні заповнити відповідний додаток МПЗ з розрахунком загального МПЗ за цей період у складі своєї податкової декларації за рік. При цьому фізичним особам платникам не потрібно самостійно звітувати за МПЗ. Натомість,

податковий орган самостійно визначає розмір їх загального МПЗ та надсилає податкове повідомлення-рішення до 1 липня поточного року.

Таблиця 1 – Порядок розрахунку мінімального податкового зобов'язання

НГО проведена	НГО не проведена
МПЗ = НГОд х К х М / 12, де НГОд – нормативна грошова оцінка відповідної земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації; К – коефіцієнт, який становить 0,05; М – кількість календарних місяців, протягом яких земельна ділянка перебуває у власності, оренді, користуванні на інших умовах платника податків.	МПЗ = НГО х S х К х М / 12, де НГО – нормативна грошова оцінка 1га ріллі по області з урахуванням коефіцієнта індексації; S – площа земельної ділянки, га; К – коефіцієнт, що становить 0,05*; М – кількість календарних місяців, протягом яких земельна ділянка перебуває у власності, оренді, користуванні на інших умовах платника податків.

Під час воєнного стану діє звільнення від сплати МПЗ за ділянки, які розташовані на територіях, де ведуться (велися) бойові дії, які тимчасово окуповані, засмічені вибухонебезпечними предметами.

Отже, МПЗ - це мінімальна величина податків, зборів, які має сплатити власник/користувач/орендар земель сільгосппризначення. Запровадження МПЗ є важливим інструментом для забезпечення збалансованості бюджетних надходжень. Проте, для окремих платників може створити додаткове податкове навантаження. Механізм Він спрямований на зменшення втрат бюджету за рахунок уникнення податкових ухилень в аграрному секторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень : Закон України від 30.11.2021 № 1914. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text (дата звернення: 03.01.2022).

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#Text